

Amersfoort — en de wereld buiten Amersfoort

Door [Clara Wichmann](#)

- Verschenen: 1918
- Bron: *Clara Wichmann*, Bureau Studium Generale, Rijksuniversiteit Utrecht, 1985, pag. 103-104; "Mededeelingen", november 1918, pag. 63-65
- Digitalisering en modernisering: Tommy Ryan

Amersfoort — en de wereld buiten Amersfoort

William Morris geeft in „News from nowhere” een beschrijving van het binnenhalen van de oogst, zoals dat zou kunnen zijn, wanneer het geschiedde niet meer door vermoeide, kromgebogen, voor anderen werkende zwoegers, maar door vrije mensen met hun arbeid de gemeenschap dienende; wat thans een harde noodzakelijkheid is. zou dan een grote en heilige vreugde wezen.

Als wij zo eens lederen arbeid, die in onze maatschappij geschiedt, toetsen aan wat hij naar wezen en bestemming moest zijn, als wij daardoor gaan realiseren in welk een karikatuur van een redelijke samenleving we leven — dan hebben we de eerste voorwaarde vervuld om boven die karikatuur uit te breken, want we hebben zelfkennis gewonnen en een maatstaf van waardebeoordeling.

Oogsten kón zijn het dankbare aanvaarden van de gaven der natuur voor de mensengemeenschap. Studie kón zijn een zich liefdevol verdiepen in alle verschijnselen dezer wereld, om het bijzondere, individueel-karakteristieke van ieder en het aan-allen-gemeen wezen ervan te begrijpen. Onderwijs kón zijn een tezamen zoeken van ouderen en jongeren, waarbij de ouderen voorzichtig zouden leidinggeven waar leiding gezocht werd, en daarbij zozeer de groei van iedere nieuwe persoonlijkheid zouden eerbiedigen, dat zij zich nooit als wetenden zouden gevoelen, maar altijd blijven openstaan voor al wat er aan nieuws tot hen zou komen van die jongeren.

Daar is het over het algemeen verre vandaan. Kennis wordt meest vreugdeloos meegedeeld, omdat de betrekking het eist — want in onze maatschappij is ook de intellectuele arbeid een waar geworden —; en ze wordt flauwhartig aanvaard en verzameld, omdat zij wederom tot betrekkingen leidt. In het onderwijs en de studie zoals die plegen te geschieden is er maar een afglans-uit-de-verte van wat ze moesten en konden zijn.

Maar in Amersfoort is het anders; en het zeer belangrijke van de Amersfoortse School is juist, dat we daar, midden in onze wereld van examens en betrekkingen en van elkander niet-begrijpende en daarom tiranniserende mensen, reeds iets *verwerkelijk* hebben mogen zien van onderwijsverhoudingen, zoals die in een ware mensengemeenschap zouden kunnen wezen.

Dit verschil tussen het Amersfoortse onderwijs — we kunnen wel zeggen: de Amersfoortse samenleving — en de omringende wereld wordt door ieder beseft, die met beide contact gehad heeft.

Maar beseft op verschillende wijze.

Men kan de Amersfoortse cursussen beschouwen als een oase te midden van een dorre wereld - *óf als een begin een algemeen lente*. In het eerste geval zal men zich graag in de I.S.v.W. terugtrekken, omdat het daar beter, zuiverder, harmonischer is dan elders; en de rest van de wereld - hier speciaal van de onderwijzende, onderwezene en filosoferende wereld — zal men laten zoals zij is.

Beseft men echter het Amersfoortse onderwijs als een voorbode van komende algemeen omwentelingen, dan begrijpt men daarmee ook, *dat Amersfoort een taak heeft*, grootser dan die van het bevorderen van gemoedsrust en wijsgerig inzicht bij enkelingen.

Zoals het in Amersfoort is, moest het allerwegen zijn. Maar om dat mogelijk te maken, moeten vele ketenen gebroken, vele tradities en gezagsverhoudingen tenietgedaan worden. En daarvoor moeten we de wereld in.

Wie dus de idee van het Amersfoortse onderwijs tot algemene verwerkelijking wil helpen brengen, die kan en mag juist niet zich daar terugtrekken. En evenzo zal de Amersfoortse stichting, wil zij zich ten volle ontplooiën, meer en meer zich moeten rekenschap geven van de gronden der algemeen geestelijke armoede: zij zal niet “zelfgenoegzaam” mogen zijn, maar middelpunt en brandpunt van *algemene* levensvernieuwing moeten trachten te worden.

C. Wichmann.

[filosofie, opvoeding en onderwijs, Nederland](#)

From:

<https://www.anarchisme.nl/> - **Anarchisme.nl**

Permanent link:

https://www.anarchisme.nl/namespace/amersfoort_-_en_de_werld_buiten_amersfoort

Last update: **18/11/21 10:19**